

མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

第 319 号 国 際 科 学 特 号

\$1,000

(許及口人學四士謝禮)

0-102-04-00-0

ཕྱི་དྲི་པ།

實產兒一段聯本基

ལ་རྒྱལ་པའི་ཕྱོད་

ཡུམ་བུ་བརྒྱུམས།

(SH001 藥准 第 41 號北里平味市京津)

图: 张甲 55.1 100501 × 100585; 本开

（文）（中）（古）（203081）

མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

藏族天文历算学入门/英巴著. - 北京:民族出版社,
2000.12

(藏族十明学入门丛书)

ISBN 7-105-04299-0

I. 藏... II. 英... III. 藏历—基本知识—儿童读
物—藏语 IV. P194.9-49

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2000)第 83537 号

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

<http://www.es6.com.cn>

民族出版社照排中心照排 迪鑫印刷厂印刷

各地新华书店经销

2006 年 4 月第 1 版 2006 年 4 月北京第 1 次印刷

开本:787mm×1092mm 1/32 印张:6.875

印数:0001—3000 册 定价:10.60 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(发行部电话:58130507)

༡༡། རྩིས་རིག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ།

ཡུམ་པས་བརྩམས།

*

མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་གིས་བསྟན།

(པེ་ཅིན་རྫོང་མི་རིགས་ལྷན་ཁང་14པ། སྟེགས་ཡུང་100013

ཁ་པར་ཡང་གྲངས་58130509)

མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་སྤེལ་འདྲིའི་པར་སྟེགས་ཁང་ནས་པར་བསྟན། ཏི་ཞིན་པར་ཁང་ནས་པར་བཏབ།

ཞིན་རྫོང་པེ་ཅིན་ཁང་གིས་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས།

2006ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྟན།

2006ལོའི་ཟླ་4པར་པེ་ཅིན་དུ་པར་ཐངས་དང་པོ་པར་བཏབ།

དེབ་ཚད་787mm×1092mm 1/32 དཔར་ཤོག6.875

པར་གྲངས་0001 - 3000 དེབ་རེར་སྒོར་10.60

དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

བོད་ཀྱི་སྐྱོན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གནས་ཏེ་བཅུ་ལྷག་རིག་པའི་
 གནས་ཞེས་པ་འདི་ནི་འཛམ་གླིང་གི་རིག་གནས་སྤེལ་པོའི་གྲུབ་ཆ་མེད་ཏུ་
 མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རིམ་བྱུང་གི་ཐུག་སོར་ཆལ་
 ལས་སོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མཆོ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་རང་
 རྒྱལ་གྱི་རིག་གནས་བང་མཛོད་ཆེན་མོའི་ནང་ཏུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟ་
 བུར་གྱུར་ཡོད་པ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་གི་རིག་གནས་རྒྱ་སྐར་ལྟ་བུའི་
 དབུས་ན་ཆེ་བ་དང་མེ་ཉྑལ་གི་ཆལ་ན་པར་དཀར་པོ་ལྟར་བཤལ་གསལ་པའི་
 གནས་སྤུངས་གྱུར་ཡོད། དེར་སྐབས་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡང་དག་
 པའི་དབུ་བྱིད་འོག་མི་རིགས་སོ་སོའི་སྲིད་འཁྱར་རིག་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་
 མཐའ་དག་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ བོད་ཀྱི་
 སྐྱོན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གནས་ལ་སློབ་སྦྱང་གནང་མཁན་ཡང་ཉིན་རེ་
 བཞིན་རྗེ་མང་ཡོང་ཞིང་འགྲོ་ལུས་མཆིས། ཡིན་ནའང་སྟོན་ཆད་བོད་
 ཡིག་གི་དཔེ་དེབ་སྐྱོན་མཁན་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་དག་གིས་རིག་པའི་གནས་
 བཅུའི་སྐར་གྱི་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་དཔར་ཏུ་བསྐྱོན་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་གི་
 ཁྲོད་ཏུ་སློབ་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་དང་ལྷག་པར་ཏུ་ཡོ་རྒྱུང་བྱིས་པའི་མིག་
 གི་དག་འཛུལ་ཏུ་འགྱུར་སྲིད་པའི་དེབ་ནི་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་བཞིན་ཏེ་ཅང་
 དཀོན་པས། བོད་ཡིག་དཔེ་སྐྱོན་ལས་གནས་ལ་མཚུངས་ནས་བཤད་ན་
 རྒྱས་བསྐྱས་འཆམ་ཞིང་གོ་བདེ་དང་། སྤྱིར་བོ་འདུ་ཞིང་དོན་གསལ་བའི་
 དེབ་ཉེར་མཁོ་འས་འཆམ་རེ་ལས་དང་པོ་བའི་སློབ་གཞིར་དཔར་ཏུ་

བསྐྱེད་ཆུ་ནི་ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་སུ་གྱུར་ཡོད། ང་ཚོས་ཚུལ་འདི་ལ་
 དམིགས་ཏེ་བོད་ཀྱི་རིག་པའི་གནས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གནས་ཕྱེ་བུ་ལ་
 ནང་བུན་ཆུད་པའི་མཁས་དབང་བཅུ་ལ་ཆེད་མངག་《གངས་ལྗོངས་རིག་
 བཅུའི་སྒོ་འབྲེད་ལྗེ་མིག་》ཅེས་པའི་དཔེ་ཚོགས་འདི་བཙམས་གནང་རྒྱུ་
 རེ་ཞུས་ལྟར་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་བ་ཡིན། དཔེ་ཚོགས་འདིར་བཙམས་
 པས་དེབ་བཅུ་ཡོད་པ་ཤི། 《བོད་རིག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་》དང་། 《གསེ་
 རིག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་》《སྤྲ་རིག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་》《ཆད་མ་རིག་པ་ལ་
 འཇུག་པའི་སྒོ་》《ནང་དོན་རིག་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་》《སྐྱ་རག་ལ་
 འཇུག་པའི་སྒོ་》《མངོན་བརྗོད་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་》《ཐེབ་སྦྱར་ལ་འཇུག་
 པའི་སྒོ་》《སྒྲིག་གར་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་》《ཅིས་རིག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་》
 བཅས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའོ། ། གལ་སྲིད་སྤྱི་ཉིད་ཀྱིས་དཔེ་ཚོགས་
 འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསྐྱབས་ན་དེབ་འདི་དག་གངས་ལྗོངས་རིག་
 བཅུའི་བང་མཛོད་ཀྱི་སྒོ་མོ་འབྲེད་བྱེད་ལྗེ་མིག་གམ་ལ་བྱུང་རིག་པའི་
 དགའ་ཚལ་དུ་བསྐྱོད་པའི་ལམ་ཡིག་ཏུ་འགྱུར་བར་ང་ཚོར་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

དཔེ་ཚོགས་འདི་ལས་《ཅིས་རིག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་》ཞེས་པ་འདི་ནི་
 རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་ཅུལ་རྣམ་པར་ཡངས་ཤིང་ཅིས་རིག་ལ་ཁྱད་དུ་མཁས་པའི་
 དུམ་པའམ་མཆན་གཞན་ལེགས་བཤད་འཇམ་དཔལ་བཞད་པའི་སྤྲ་
 དབྱངས་སུ་འཁོད་པས་བཙམས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་དེབ་འདིའི་
 ནང་དུ་རྩལ་འགྲོའི་གཏམ་གྱིས་མདུན་བསྐྱོད་ཏེ། བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་
 ཅིས་རིག་སྤྱིར་ཅིས་ཀྱི་སྒྲིང་དང་། ནག་ཅིས་བོད་དུ་དར་ཚུལ། ནག་
 ཅིས་རིག་པའི་ཅ་བའི་ཤེས་བྱ། ཏུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་བོད་དུ་བྱུང་ཚུལ།
 སྐར་ཅིས་རིག་པའི་བྱུང་འཁེལ། སྐར་ཅིས་རིག་པའི་རྣམ་གཞིའི་ཤེས་བྱ་
 དང་བཅས་པ་རྒྱས་བསྐྱུས་འཆམ་ཞིང་གོ་བདེ་ལ་སྒྲིང་བོ་འདུ་ཞིང་དོན་
 གསལ་བའི་སྒོ་རྣམས་གསུངས་ཡོད་སྟབས། བོད་ཀྱི་ཅིས་རིག་ལ་མས་

བསམ་འཇུག་འདོད་ཡོད་མཁན་སྟོ་གསལ་དོན་གཞིར་ན་མས་ལ་མཆོན་ན་
 ཅིས་རིག་ཅུ་མཆོར་འཇུག་པའི་བྱ་གཟིངས་ལྟ་བུར་འཇུར་ངེས་པས་ན།
 རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོས་དགའ་བ་རབ་ཏུ་བརྟན་ནས་སྟོ་བ་གཞིར་བཞུག་
 རྒྱའི་རེ་བ་ནན་གྱིས་ཁྱོམ། །

དེ་མིན་དེ་བ་འདིར་ལོ་ཆེན་རྒྱ་ཆེའི་གསུང་འཇུར་ཅིས་མན་ངག་
 རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་ལས་ལེའུ་དང་པོ་བྱར་བཞུག་པ་དང་། རྒྱ་ལོ་མགས་
 ལས་ཁམས་ལོ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་བཅི་ཚུལ་དང་། སྟོག་ལུས་དབང་ལྷུང་སྟེ་ཐེང་
 གསུམ་གྱི་རེའུ་མིག་སྟོ་ལོ་དང་སྟུར་བ། ལོ་ཅིས་ལུགས་གསུམ་གྱི་བརྟུས་
 དོན་སྟོ་ལོའི་འཕེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ། རེས་གཟའི་བསྐྱེལ་ལོའི་
 རེའུ་མིག་འཛིན་ཚུལ་དང་བཅས་པས་ལེགས་པར་བྱར་བརྟན་ཏེ་བཞོད་
 ཡོད་པས། རྒྱ་ཆེའི་སྟོག་པ་པོའི་སྟོ་གྲས་གྱི་སྟུན་ཅུ་ཇེ་ཡངས་ཡོང་བའི་
 གསེས་སུ་འཇུར་བར་སྟོན་ནོ། །

མི་མིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་ནས།

སྟོ་ལོ་༡༠༠༩ལོའི་རྒྱ་ཆོས་བཟང་པོར།

འགྲོ་བརྒྱུད།

ཅིས་རིག་མཁས་དབང་ཡུམ་པ་ལགས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་ཅིས་ཀྱི་འདུག་
 གྲོའི་ལེགས་བཤད་འདིར། བོད་མ་རབས་པའི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཚུང་ཅིས་ལྷ་
 ཚོགས་དང་། སྐར་ནག་དབྱངས་གསུམ་གྱི་ཅིས་གཞུང་དང་ལག་ལེན་བྱུང་
 འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁྲུང་ས་དང་ཡན་ཞིང་། དེ་དག་གི་ཆང་གཞིའི་ཤེས་བྱ་ནས་
 མཐར་ཐུག་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་འབྲས་བུའི་བར། བོད་གསེས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
 དང་། ས་མའི་ཐུན་མེན་གྱི་བཞེད་སྒྲིལ། ས་མའི་ཐུག་ལེན་མི་འདྲ་བ། དམིགས་
 བསལ་གྱི་ཁྱད་ཚོས་གང་ཡོད་དང་། དཀའ་གནད་འགའ་ཞིག་ལ་རྟོགས་གནས་
 གསལ་བཤད་དགོས་པེས་བྱས་ཤིང་། འཛམ་གླིང་འདིར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་
 མི་རིགས་གཞན་དག་ལ་འང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་བྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། ཁྱད་པར་
 རྒྱ་ཆད་གཞན་གྱི་སྒོ་ཡུལ་ཏུ་མ་ཤར་བའི་མཚུགས་ཅིས་རྒྱལ་བས་བདེའི་རེའི་མིག་
 ལྷ་ཚོགས་རང་གྲོའི་ཆལ་གྱིས་གསར་སྐྱེལ་བཀྱིས་པ་འདི་རྣམས་རྒྱ་ཆལ་གྱི་ཉམས་
 འཕྱར་ཡན་ཞིང་། ཅིས་པ་མཁས་བློན་ཀྱན་ལ་ཕན་རྒྱལ་ཆེ་པེས་ལུ་མཐོང་བས།
 སྒོ་གསལ་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱིས་སྒོ་བ་གཞིར་མཛད་ན་དགེ་མཚན་ཆེ། འདི་
 ཉིད་རྒྱགས་ཏུས་ཐམས་ཅད་ཏུ་དར་ཁྲུབ་དང་། ཅིས་རིག་གི་བསྟན་པ་ལ་ཕན་
 པའི་སྒྲིན་འདུན་བཅས།

འཁོར་ལོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་

མཇུག་པོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
 ༧༥

དཀར་ཆག

སྒྲིབ་འགྲོའི་གཏམ།	(1)
མཚན་པར་བརྗོད་པ་དང་སྒྲིབ་པར་དམ་བཅའ་བ།	(3)
ས་བཅད་དང་པོ། བོད་ཀྱི་སྐད་རབས་མྱོང་ཅིས།	(4)
ས་བཅད་གཉིས་པ། རྒྱ་ཅིས་རིག་པའི་བྱང་འཕེལ།	(29)
དང་པོ། རྒྱ་ཅིས་རྒྱ་རྒྱ་བྱང་ཚུལ།	(29)
གཉིས་པ། རྒྱ་ཅིས་བོད་རྒྱ་བྱང་ཚུལ།	(34)
ས་བཅད་གསུམ་པ། རྒྱ་ཅིས་རིག་པའི་རྒྱ་བའི་ཤེས་བྱ།	(45)
དང་པོ། འབྲུང་བ་ལ།	(46)
གཉིས་པ། རོ་སྐྱོར་བཅུ་གཉིས།	(48)
གསུམ་པ། རོ་ག་མེན།	(51)
བཞི་པ། རྩེ་བ་དག།	(53)
ལྔ་པ། སྐར་ཁ་བཅུད།	(57)
དྲུག་པ། རྩེ་བ་བཅུ་གཉིས།	(63)
བདུན་པ། རྒྱ་པོ་སྐུ་མེད།	(65)
བརྒྱད་པ། རྒྱ་ཚོད་བཅུ་གཉིས།	(66)
དགུ་པ། གཟའ་བཅུད།	(68)
བཅུ་པ། སྐར་མ་ཤེར་བཅུད།	(69)
བཅུ་གཅིག་པ། དར་གྲུང་བཅུ་གཉིས།	(70)
བཅུ་གཉིས་པ། དགུ་མིག་.....	(71)
བཅུ་གསུམ་པ། དུར་མིག་.....	(72)
བཅུ་བཞི་པ། རྒྱ་ཅིས་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ།	(77)
ས་བཅད་བཞི་པ། རྒྱ་ཀྱི་འཁོར་འཁོར་ལྷན་དང་བོད་རྒྱ་རི་ལྷ་རྒྱུ་	
བྱང་ཚུལ།	(82)
ས་བཅད་ལྔ་པ། སྐར་ཅིས་རིག་པའི་བྱང་འཕེལ།	(95)
ས་བཅད་དྲུག་པ། སྐར་ཅིས་རིག་པའི་རྒྱང་གཞིའི་ཤེས་བྱ།	(110)

དང་པོ། གྲངས་ཀྱི་གནས།	(111)
གཉིས་པ། གྲངས་ཀྱི་མདོན་བརྒྱན།	(113)
གསུམ་པ། ལོ་ཟླ་ཞག་རྩལ་གྱི་རྣམ་གཞག་	(118)
བཞི་པ། གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱར་དང་ཁྱིམ་བརྒྱ་གཉིས།	(124)
ལྔ་པ། བསྟན་ཅིས་ཀྱི་སྒྲོན་འགྲོ།	(128)
དྲུག་པ། ཅིས་མགོ་དང་འདས་ལོ།	(130)
བདུན་པ། ལ་སྒྲ་གཟའ་ལ།	(132)
བརྒྱད་པ། ཞག་གསུམ་སྟོང་འབྱུག།	(137)
དབུ་པ། ལྷ་བ་ཅིས་དང་བྱེད་ཅིས་ཀྱི་དབྱེ་བ།	(140)
བརྒྱ་པ། ལྷག་ལྷགས་དང་མཚུར་ལྷགས་ཀྱི་དབྱེ་བ།	(143)
བརྒྱ་གཅིག་པ། ལོ་མག་འཛིན་ཚུལ།	(147)
བརྒྱ་གཉིས་པ། ཅིས་མཛན་མོར་བྲ།	(149)
བརྒྱ་གསུམ་པ། གོ་ལའི་བཟུས་དོན།	(150)
བརྒྱ་བཞི་པ། མཚོགས་ཅིས།	(160)
བརྒྱ་ལྔ་པ། ཆོས་གྲངས་ཆད་ལྷག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན།	(161)
བརྒྱ་དྲུག་པ། ཟླ་བཤོལ་འདོན་དགས་པའི་རྒྱ་མཚན།	(165)

ཞར་བྱང་ཉེར་མཁོའི་རིགས།

དང་པོ། འབྱུང་ཅིས་མན་རག་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ལས་ལེའུ་དང་པོ་ ཟུར་དུ་བཤོལ་བ།	(169)
གཉིས་པ། སྒྱི་ལོ་དང་། རབ་ལོ། བཙུ་བྱའི་ལོ་གྲངས་དག་ལས་ཁམས་ ལོ་བདེ་ལྷག་རྩ་བཙུ་བའི་མན་རག་འཕུལ་གྱི་ལྟེ་མིག་	(179)
གསུམ་པ། སྒྲིག་ལས་དབང་ཟུང་སྒྲི་ལྷིང་གསུམ་གྱི་རེའུ་མིག་སྒྱི་ལོ་དང་ རབ་ལོ་གཉིས་ལ་སྦྱར་བའི་འཛིན་ཚུལ་བཞུགས།	(184)
བཞི་པ། སྒྲི་ལྷིང་གསུམ་ལོ་སྒྱི་ལོ་གང་རྩ་འཁེལ་བ་བཟུ་བདེའི་རེའུ་མིག་ རྩ་བཤོད་པ།	(188)
ལྔ་པ། ལོ་ཅིས་ལྷགས་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་སྒྱི་ལོའི་འཁེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་ བའི་གཏམ་སྟོགས་དབྱེས་པའི་དག་འཛིན།	(190)
དྲུག་པ། རེས་གཟའི་བསྐལ་འཁོར་རེའུ་མིག་བཞུགས་སོ།	(207)

ཐོན་འགྲུའི་གཏམ།

ཀྱི་ཅིས་རིག་ནི་གནའ་མེ་མོའི་རྒྱལ་ནས་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་གནའ་.....
 རབས་ཀྱི་ཅིས་རིག་སྟེ་མུང་ཅིས་དང་། འབྱུང་བ་ལྟ་གཙུག་བོར་བྱས་
 པའི་ནག་ཅིས་རིག་པ། དཔལ་རྒྱལ་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་འགྲེལ་སྟགས་ལས་བྱུང་
 བའི་སྐར་ཅིས་རིག་པ། བྱི་འབྱུར་ཉི་ལྷ་གཟུང་འཛིན་གཙུག་བོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཅིས།
 དཔལ་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་དབྱངས་འཆར། ས་དབྱུད་ཀྱི་ཅིས་སྟགས་
 རྩ་མ་ལས་ཀྱབ་པ་ཞིག་ཡིན། དེའི་ནང་ནས་བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཅིས་རིག་ནི་
 ཞིང་ས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་བྱིས་ཅིས་རིག་དར་བའི་གཞི་རྟེན་རྩ་བྱུར་ཅིང་རྒྱས་.....
 འཁོར་སྐར་ཅིས་ནི་སྟོག་ཤིང་ལྟ་བུར་བྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །

དེབ་རྒྱུད་འདི་ནི་ལེ་ཅིན་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་གི་རེ་བ་བཞིན་དེ་མུ་.....
 ཅིས་ལ་སྟོབ་མུང་མེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ལ་གཙུག་བོར་དམིགས་ཏེ་བྲིས་....
 པ་ཡིན་ཞིང་། ཀྱབ་པ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ནས་སྟོན་ས་བཅད་བྱག་རྩ་དབྱེ་ཏེ་བཤད་ཡོད་
 པ་ནི། བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཅིས་རིག་མུང་ཅིས་ཀྱི་སྐར་དང་། ནག་ཅིས་བོད་རྩ་
 དར་ཚུལ། ནག་ཅིས་རིག་པའི་ཆ་བའི་ཤེས་བྱ། རྒྱལ་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་བོད་རྩ་
 རྒྱུད་ཚུལ། སྐར་ཅིས་རིག་པའི་བྱུང་འཕེལ། སྐར་ཅིས་རིག་པའི་ཆང་གཞིའི་ཤེས་
 བྱ་དང་བཅས་པའོ། །

བརྗོད་བྱ་ནང་དོན་ཀྱི་ཐད་ནས་གཙུག་བོར་བོད་རྩ་དཀར་ནག་ཅིས་ཀྱི་རིག་...
 པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རིམ་པ་རགས་.....
 རམ་ཙམ་དང་། རྒྱས་སྒྲིམ་དང་མཐའ་དབྱུད་སྟགས་སྒྲུངས་ཏེ་རིག་པ་འདི་ཉིད་
 ཀྱི་ཆ་བའམ་ཆང་གཞིར་བྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་གཙུག་བོར་བརྟན་ཏེ་བརྗོད་ཡོད།
 སྐར་ཅིས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཐད་ལྟ་བུས་གཟུང་ལྟ་སྟགས་ཀྱི་ས་རིས་ཆོག་བྱ་ཚུལ་སྟེ་
 འགྲོས་རྣམས་ནི་ཅིས་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་སྤང་ཆོག་རྩ་ཡོད་པས་འདིར་བཀོད་...
 མེད།

[illegible]

ཡེ་ཡིག་མི་འགྲུར་ཆས་དབྱིངས་སྟོང་པའི་མཁའ་། ། ལྷོ་ཡིག་བདེ་ཆེན་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱག་རྒྱལ་བ། ། རྒྱལ་བ་དག་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མགོན། ། ལྷོ་མ་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་བའི་ཞབས་ལ་འདུད། ། རྒྱལ་ཀྱན་ཡེ་ཤེས་དམར་སེར་ལུང་པོར་གྲུབ། ། ཟག་
 མེད་མཁུན་པའི་རལ་གྱི་ཆེར་གདེངས་ཏེ། ། འཆིང་བ་ཀྱན་གཙོད་འཇམ་དཔལ་
 བཤེས་གཉེན་གྱིས། ། སྦྱོང་བ་ཀྱན་ཏུ་འབྲལ་མེད་སྤྱགས་རྗེས་སྦྱངས། ། དཔལ་ལྷན་
 དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཟབ་གསང་རྒྱད། ། འཕགས་པོད་བསྟོན་ནམས་ཞིང་ཏུ་འབྲིན་
 མཁའ་བ། ། དུས་ཞབས་ཆེ་ཆུང་རུ་འགྲོ་ཤོད་དཔང་གི། ། བཀའ་དྲིན་དཔེ་ཆེ་དང་
 པའི་བ་སྤྱུ་ལྡང་། ། ཅིས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཆོགས། ། རྒྱ་པོད་ལན་བདེའི་
 དཔལ་ཏུ་ལེགས་བརྒྱན་པའི། ། ལྷོ་འཕྲུལ་ལེན་འཆང་སྦྱེས་པུ་བཞི་ཆོན་བཞི། ཅིས་
 སྟོན་ལོ་པར་ཁྱུང་ཕྱག་བརྒྱད་པར་འདུད། ། མཚུངས་མེད་ཤིང་རྟའི་སྒྲིལ་འབྲེད་
 རྣམ་གཉིས་ཀྱིས། ། སྟོངས་འདིར་མཚུར་སྤྱག་ལྷགས་སྒྲིལ་ལེགས་སྦྱེ་བས། ། མཁའ་
 རྣམས་ཅིས་ཀྱན་བརྒྱུས་པའི་ལེགས་བཤད་དང་། ། བརྒྱ་དཀར་པོའི་ཞལ་ལྷང་
 འགྲན་བཞིན་འཛིན། ། རྒྱུད་དོན་རི་བཞིན་གཟིགས་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས། ། དུས་
 གསུམ་མདོན་པར་མཁུན་པ་ལོར་པུ་བཟང་། ། མཁའ་དངོས་གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་
 ལུལ་ཕྱིན་པའི། ། ཞལ་ལྷང་མཁོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་མཚན་ཅན་དང་། ། སྟོན་མེད་ཅིས་
 སྟོན་བརྒྱ་མི་དབང་དང་། ། བདག་སྟོའི་ཡོལ་གྱི་ཅིས་རིག་བརྒྱད་ཅི་ཡིས། །
 འགངས་མཛད་བཀའ་དྲིན་གཞལ་མེད་བསམ་འགྲུབ་རྗེ། ། སྤྱག་པ་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་ལྷ་
 གཙུག་ན་རྒྱལ། ། རྒྱལ་གནས་སོས་བསམ་སྟོན་པའི་རང་རྒྱུག་ ། རྩོམ་གསུམ་
 ཁྲིམས་ཀྱིས་མཛོས་པིས་གཞན་ཡིད་འཕྲོག་ ། སྤྱི་གསུམ་སྤུལ་བ་རྟུན་རྒྱལ་མཚན་
 འཛིན་མཁའ་བ། ། དཔལ་ལྷན་ཅ་བའི་ལྷོ་མ་ཕྱག་གི་ཡུལ། ། དཀར་ནག་ཅིས་རིག་
 གཞུང་ལྷགས་རྒྱ་མཚོ་ལས། ། ཉེར་མཁོ་སྟོན་འགྲོའི་ལག་ལེན་རིམ་པ་རྣམས། །
 བདག་སྟོ་ཀྱ་ཤའི་ཅེ་མོས་ལེགས་མཚོད་དེ། ། སྟོ་གསར་འདུག་པའི་སྒྲོ་མོ་འདི་ན་
 ཟུ།

ས་བཅད་དང་པོ། བོད་ཀྱི་སྤྱི་རབས་མྱོང་ཅིས།

དང་ གངས་ཅན་གྱི་མྱོང་ས་འདིར། འདི་སྔོན་མི་ལོ་ཕྱེ་བ་གཅིག་གཉིས་ནས་མི་
ལོ་སྟམ་འབུམ་གྱི་གོང་རོལ་དུ་མིའི་འགྲོ་བ་ཆགས་ཡོད་པར་གན་འཇུག་.....
རྟོག་ཞིབ་སོགས་ཀྱི་སྒྲི་ནས་རོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད། དེའི་སྐབས་ནི་གདོད་མའི་
རུས་ཡིན་ཡང་། རུས་དེ་ཙམ་ནས་བཟུང་སྟེ་མི་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བ་དང་གདོད་མའི་
ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་.....
འཕྱར་ཕྱག་སོགས་ལ་རོས་འཛིན་དང་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པའི་མགོ་བཙམས་ཡོད་པ་
རེད། གདོད་མའི་མི་རྣམས་ཀྱི་མིག་གི་སྦྱོང་ལམ་དུ་ཆེས་མངོན་གསལ་དུ་ཕྱར་པ་ནི་
ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་གྱི་འཆར་རུབ་དང་ལོ་ཟླ་ཞག་རུས་ཀྱི་འཕྱར་ཕྱག་ཡིན་པས། ཉིན་
མཚན་གྱི་འཕྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞག་པོ་ཐོག་མར་རོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ནས་
རིམ་གྱིས་ཟླ་བ་ཡར་རོ་དང་མར་རོའི་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་བརྟེན་ནས་རུས་ཟླ་རོས་.....
བཟུང་། ཉི་མའི་འགོས་ཁྱད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་རུས་བཞིའི་འཕོ་འཕྱར་སོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་རགས་པ་ལོའི་རོས་འཛིན་བྱུང་བ་རེད། རང་བྱུང་ཚན་རིག་གི་ཁོངས་ནས་
གདོད་མའི་གནམ་རིག་གི་བྱུང་བ་འདི་ཆེས་སྤྱི་བའི་གསུ་སྟུ་ཁས་ལེན་བྱེད་པ་ལྟར།
རུས་དེ་ཙམ་ནས་བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་ཅིས་རིག་གྱི་དབུ་བརྟེས་པར་རོས་འཛིན་བྱེད་
ཆོག་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། གཞལ་དང་བགྱང་དུ་རུང་བའི་ཆོས། །འདི་ཀྱན་ཅིས་ཀྱི་ལམ་ལ་
གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

ཅི་ཐབས་གངས་ཀྱི་རིག་པ་རྒྱང་ཅིས་དང་། སྔོན་འཕྲི། བསྐྱར་བཤོད་བཅས་
ཀྱི་གངས་ཀྱི་མིང་དང་ལག་ལེན་བྱུང་རྗེས། དེས་བཅི་བྱ་ཡུལ་རུས་དངོས་པོ་གསུམ་
ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ཟུ་ཁྱོན་ཆ་ཡིས་བཅི་བ་དང་། རུས་རྣམས་མྱི་ནང་གི་འཕྱར་བ་རུས་
གསུམ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བཅི་བ། དངོས་པོ་སྤྱི་ཚོགས་སུ་སྤང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
དབྱེ་བསྟུ། བཟང་ངན་ཁྱད་དོར་ཚུལ་གྱིས་ཅི་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཐོག་མར་བྱུང་བ་ནི་

རྟོ།

དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། རྒྱལ་པོ་པོ་རིགས་བཞི་ནི།
སྤང་གཤེན་བལ་ཐོང་ཅན། འཕྲུལ་གཤེན་བལ་ཚོན་ཅན། ལྷ་གཤེན་ཏུ་ཐིག་ཅན།
དུར་གཤེན་མཚོན་ཆ་ཅན་ནོ། དེ་ལ་སྤང་གཤེན་བལ་ཐོང་ཅན་གྱིས་ལྷ་དང་གལ་དང་
འགུག་ལྷ་དང་སྤྲན་གསོལ། དག་ལེགས་དང་དཔལ་བསྐྱེད་ནས་མི་ནོར་རྒྱས་པར་
བྱེད། འཕྲུལ་གཤེན་བལ་ཚོན་ཅན་གྱིས་མདོས་དང་ལས་གཏོང་། སྤང་དང་ཉེན་
འཇུགས། འཕྲུལ་ལུགས་ཀྱི་འགལ་ཁྱེན་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་དོ། ལྷ་གཤེན་ཏུ་
ཐིག་ཅན་གྱིས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ལམ་སྟོན། ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་སེལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་
མདོན་ཤེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། དུར་གཤེན་མཚོན་ཆ་ཅན་གྱིས་གསོན་གྱི་གེགས་
སེལ། གཤེན་གྱི་དུར་འདེབས། རྒྱུ་གི་སྤྲོ་གཞོན། གནམ་གྱི་རྒྱ་སྤར་ལྷ། སའི་འདྲེ་
བདུལ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྱུང་བས་ཀྱང་དེ་དུས་ནས་གསོན་གཤེན་གྱི་ཅིས་དང་རྒྱ་
སྤར་གྱི་བརྟག་པ་སོགས་ཡོད་པ་མདོན་སྤུམ་གྱིས་གྲུབ་པོ། ཡང་དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་གྱི་
གུམ་བཅན་པོའི་རིང་ལ། རྒྱལ་པོ་དང་སྟོན་པོ་ལོང་མ་རྩ་ཞིག་ཉེས་འཐབ་པའི་དུས་
འདེབས་སྐབས། སྤར་མ་ས་ག་དང་ས་རིའི་ཉེན་འཇུག་དུས་བྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་
སྐབས་དེ་དུས་ནས་ཟླ་སྤར་བཅི་སྟོལ་ཡོད་པ་འདྲ་གོ།

པོད་འདིར་ནག་ཅིས་དང་དུས་འཁོར་སྤར་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྦྱང་མ་དར་གོང་ནས་...
པོད་ཁྱ་རབས་པས་རྒྱ་སྤར་ཉེར་བདུན་པོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱུང་གིན་ཡོད་པ་མ་...
ཟད། རྒྱ་སྤར་དེ་ནམས་ཀྱི་གཞུགས་དབྱིབས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་ཉེ་སྦྱང་དུ་
ཐོག་གསུམ་འདྲ་ཞེས་སོགས་པོད་རང་སྤང་གྱི་མིང་བཏགས་ཡོད་དེ། བྱ་ཉེ་ཞེས་པ་
གན་འར་བས་པོན་གྱིས་བཏགས་པའི་མིང་རང་སོར་གནས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
སྤྲན་དུག་ལ་ཉ་དུག་གམ་སྤྲན་དུག སྤར་མ་ལ་བི་ཞི། མགོ་ལ་སྤུལ་པོ། ལག་ནི་
གན་འར་བས་ཀྱི་མིང་། བཔས་སོ་ལ་རྒྱལ་སྟོན། རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་སྤང། སྐག་ལ་ལ། མཆུ་
ལ་རྟ་ཆེན། བྲེ་ལ་རྟ་ཆུང་། དཔོ་ལ་ཁ། མེ་བཞི་ལ་བྲེ་མ། བྲེ་ལ་བྲེ་ལ་ལྷ་ལ་བྲེ་ལ་ལྷ་ལ་
ས་རི་ལ་ནམ་གོང་། ས་ག་ལ་ནམ་འོག ལྷ་མཚམས་ལ་ལག་སོར། རྒྱུན་ལ་ལྷེ་ལྷེ་ལ་ལྷ་ལ་

གཏུ་བུ། རྩུབས་ལ་སོག་པ། རྩུ་སྟོང་ལ་བྱེ། རྩུ་སྟོང་ལ་ལུལ། སྟོ་བཞིན་ལ་བྱ་སྟོ། ཕྱི་
བཞིན་ལ་བྱ་གཞུག། མོན་དྲེ་ལ་སྟོག་སྟོང། མོན་བྱ་ལ་སྟོག་སྟོང། བྱམས་སྟོང་ལ་བྱ་
མཆུ། བྱམས་སྟོང་ལ་བྱེུ། བྱམ་བྱ་ལ་ཤེ་ས། བ་སྐར་ལ་དབྱུག་པ་བཅས་ཟེར།

སྟོང་རྩེ་ལ་མའི་གསུང་འབྲུམ་ནང་ཅིས་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་སྐབས། རྩུ་
སྐར་ཉེར་བརྒྱད་ལ་བོད་དུ་ནང་པའི་ཆོས་མ་དར་བའི་དུས་བོན་པོ་ནམས་ཀྱིས་མིང་
བཏགས་པ་ད་ལྟ་ཡང་ཡུལ་སོ་སོས་འབོད་སྟེ་ཡོད། ཅིས་གསུངས་པ་ལྟར། དེང་
སང་ཡང་ས་ཁུལ་མང་པོའི་ཤར་རབས་ནམས་ཀྱིས་སྐར་མའི་མིང་དེ་ལྟར་འབོད་……
སྟེ་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྩུ་སྐར་དེ་དག་ལ་བརྟགས་ནས་ལོ་དེ་དང་ཆེས་མའི་ལོ་ཟུགས་
ལེགས་ཉེས་སྟོན་དཔག་གིས་ལུང་སྟོན་པའི་ཚུང་ཅིས་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན།
བོད་ཟླ་ལྔ་པའི་ནང་སྐར་མ་སྟེ་ལོ་ཤར་ནས་ཞག་ཉི་ཤུའི་ནང་སྟེ་ལོ་ཤར་གདོང་……
ཆར་ཞེས་ཆར་བབས་དང་མ་བབས་ལ་བརྟེན་ནས་སང་ལེར་དང་ཞོད་སྟོན་ཡོད་……
མེད་བརྟག་པ། བོད་ཟླ་བརྒྱ་པའི་ཆོས་བཅོ་ལྔ་ལ་ཉ་དུག་བརྟག་པ་ཞེས་དེའི་མཆན་
མོར་སྐར་མ་སྟོན་དུག་དེ་ཟླ་བའི་མེ་ཆེས། གཡས་གཡོན། རྩེ་པོར་འགྲོགས་པ་
སོགས་གནས་གང་དུ་ཡོད་མེད་བལྟས་ནས་བྱི་ལོའི་ལོ་རྟོག་ལེགས་ཉེས་སོགས་……
བརྟག་པ། བོད་ཟླ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཉེར་བརྒྱན། བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཉེར་ལྔ།
དང་པོའི་ཉེར་གསུམ་བཅས་ལ་སྟོར་ཁ་བརྟག་པ་ཞེས་ཉིན་དེ་དག་གི་མཆན་མོར་ཟླ་
བ་སྐར་མ་ལག་སོར་ཞེས་ལག་པའི་བརྒྱ་དབྱེབས་འདྲ་བ་དེའི་ལག་པའི་སྟོར་ཁ།
ཆང་མཚུགས། སོར་མོ་སོགས་གནས་གང་དུ་ཡོད་མེད་བལྟས་ནས་ལོ་ཆེས་མའི་ལོ་
ཟུགས་ལེགས་ཉེས་བརྟག་པ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་གནའ་རབས་……
བོན་དང་། ཞིང་འབྲོག་ཆན་པོ་ཉམས་སྟོང་ཅན་གྱི་དག་རྩུན། བོད་ཀྱི་ས་གནས་
རང་གི་དམིགས་བསལ་བྱང་ཆོས་ལྟར་པོ་ལོན་པས་ས་གནས་གཞན་ནས་……
སྤངས་པ་མ་ཡིན་ལ། ས་གནས་གཞན་ལ་སྦྱར་བྱུང་དེ་གའི་དངོས་ཡོད་གནས་བབ་
དང་མི་འཆོམས་པ་ཞིག་འོང་ངོ་། །

དེ་བཞིན་དུ་ཚུང་ཅིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ནམ་མཁའི་སྤྱིན་ལ་བརྟག་པ་……